

maar levensherinneringen door den droom verguld. In deze teekeningen geeft ons de kunstenaar den triomf der beweging, een luchtig, vroolijk plastisch spel, toch ook weemoedig, omdat in het hert het pathos van den verlangende is — zeggen wij niet dat het hert roept — omdat het hert een eeuwig vervolgde is. De geopende bekjes geven den hijgenden weemoed weer en de herfstkleur van hun tint en omgeving temperen de luchtigheid van het snelle bewegen. Zulke teekeningen zijn het saldo van den beeldhouwer, die de schoonheid der teere en snelle hertenbeweging niet aan klei kan toevertrouwen. Maar die zelfde schoonheid van het uiterst ranke in haar smachting naar nog hooger, kunt u bewonderen in vele statuetjes: het fretje, de jonge rendromedaris, het treurige aapje. Dat Kaas zich ook in de eenvoudige, sobere, geconcentreerde plastiek van tegenwoordig uitleven kan, bewijst het beeldje van den zwaren mandril. Zijn zin voor het forsche, het massale in de natuur, waar de spieren zich bundelen tot onderhuidsche slangen, komt tot uiting in zijn zeeleeuw, een product van diep schouwen en liefdevol medeleven met het dier.

Een heel bijzondere plaats in Kaas' werk zijn de menschoportretten gaan innemen. Soms herinnert ons een zware lineatuur aan de beeldhouwershand, maar lang niet altijd. Gratie ziet Kaas in alles wat leeft, en die gratie eerbiedigt hij altijd. De eerbied voor den mensch als wezen van vorm geeft aan zijn menschoportretten iets ernstigs. De langzaam traceerende hand van den kunstenaar geeft hun iets peinzends. Dat vooral komt uit in het portret van zijn vrouw, waarover een rustige wijding ligt.

Maar dit alles maakt nog niet, dat we Kaas reeds als een portrettist kunnen beschouwen. Hem een roofdier-uitbeelder bij uitnemendheid te noemen, wettigen zijn talrijke studies van deze moeilijk te beelden, veel aandachtig geduld vergende en uiterst moeilijk te benaderen dieren. Het is bijna ondenkbaar, dat iemand die geen uitmuntend teekenaar is, ook maar iets van een katachtig roofdier kan herscheppen. We vinden op deze tentoonstelling een teekening van een woedenden tijger, van een grimmende leeuw, van een goudkat, van een ocelot, van een jaguar. Van alle dieren dus, welke hij uitbeeldde, schijnen de groote katten hem het meest aan te trekken. Zij toch paren soepelheid aanforschheid, bekoorlijkheid aan hevigheid. Het kattenlijf in zijn volkomenheid heeft Kaas getroffen in het, ik zou zeggen, neutraal-gave-type van den ocelot. Zij, die bravour zoeken, zullen het mijden, maar voor hem, die oprechtheid van weergave en de nauwgezetste eerbiediging van het teere natuurspel apprecieeren, werd deze teekening opgezet. Naast deze kat in haar abstracte schoonheid, de op den boom spinnende goudkat, het prachtig door de natuur uitgeruste dier, zoo veilig op zijn tak als wij in onze huiskamer. Merkwaardige harmonie tusschen de onderliggende en te gissen spieren en de huid, week en glad. Dat zijn de katten in gave stemming. Maar dan worden ze geër-